

Міністерство аграрної політики та продовольства України
Миколаївська обласна державна адміністрація
Управління освіти і науки
Миколаївський державний аграрний університет

**УКРАЇНОЗНАВЧИЙ ВИМІР У СУЧАСНІЙ НАУЦІ:
ГУМАНІТАРНИЙ АСПЕКТ**

**Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

13 квітня 2011 року

Миколаїв

Міністерство аграрної політики та продовольства України
Миколаївська обласна державна адміністрація
Управління освіти і науки
Миколаївський державний аграрний університет

**УКРАЇНОЗНАВЧИЙ ВИМІР У СУЧАСНІЙ НАУЦІ:
ГУМАНІТАРНИЙ АСПЕКТ**

**Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

13 квітня 2011 року

*Конференцію зареєстровано в УкрІНТЕІ
(посвідчення № 78 від 01.02.11)*

Миколаїв

ББК 72 (4 Укр)+63.5 (4 Укр)

УДК 001.2 (477): 172.16

Українознавчий вимір у сучасній науці: гуманітарний
У-45 **аспект:** матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції,
13 квітня 2011 р., м. Миколаїв. - Миколаїв МДАУ, 2011 - 220 с.

У матеріалах збірника Всеукраїнської науково-практичної конференції «Українознавчий вимір у сучасній науці: гуманітарний аспект» розглянуто актуальні проблеми функціонування української мови і мов національних меншин та запропоновано шляхи їх вирішення; обгрунтовано феномен української культури в контексті європейської спільноти; обговорено інноваційні підходи в методиці викладання гуманітарних дисциплін у вищих навчальних закладах різних профілів: проаналізовано найважливіші події й діяльність постатей у контексті об'єктивного вивчення історії України

Редакційна колегія:

д.т.н., проф. В.С. Шибанін; к.пед.н., доц. Н.Г. Шарата; к.т.н., доц. Т.В. Березовська; к.філол.н., доц. Т.П. Кравченко; асистент О.В. Кунашенко; асистент Д.В. Лукьяненко.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

© Миколаївський державний
аграрний університет, 2011

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА. Інноваційна спрямованість науково-навчальної діяльності кафедри українознавства Миколаївського державного аграрного університету.....	8
СЕКЦІЯ «Актуальні проблеми функціонування української мови і мов національних меншин».....	12
Абламская Е. В. Новые явления в русском языке постсоветского периода.....	12
Бабій Ю. Б. Тенденції функціонування української мови як державної.....	15
Бадейкова В. М., Булгакова Т. В. Основні способи словотворення іменників-неістот у повісті М. Коцюбинського «Гіні забутих предків».....	18
Баденкова В. М., Калмикова М. Г. Темпоральна лексика у творчості Ліни Костенко.....	20
Баденкова В. М., Коханюк О. О. Дієслівні синоніми у творах Ольги Кобилянської.....	23
Баденкова В. М., Лацановська М. М. Особливості антонімії поезії Василя Симоненка.....	25
Баденкова В. М., Шапошнік К. Г. Лексико-семантичні особливості застарілої лексики у творчості Т.Г. Шевченка.....	27
Гузенко С. В. Актуалізація другорядних членів речення в мові реклами.....	29
Димитрак М. О. Образование русских и украинских псевдонимов.....	32
Дрибница Е. В. Фоіюсемантическая структура текста как фактор его понимания.....	35
Зинякова А. А. Проблема походження української мови.....	38
Зинякова О. О. Вживання біблійних лексем узагальнено-метафоричного вжитку у мовленні школярів.....	40
Істоміна О. Л. Формування сучасної системи народно-розмовних антропонімів.....	42
Каленюк С. О. Державна мова в Україні.....	45
Коч Н. В. Теоретические аспекты исследования лингвокультурного концепта в диахронии.....	47
Кравченко Т. ІЛ Джерела формування термінології економіки АПК.....	50
Ландер М. А. Особливості абrevіатур зі значенням інструмента ля в сучасних галузевих терміносистемах.....	52
Лукьяненко Ю. В. Лингвокультурологический аспект словообразования наименований лиц в русском языке XX века.....	55
Мельник С. М. Нові словотвірні форманти сучасної української мови.....	58
Москалюк В. М. Мова як естетична реальність нації.....	61
Пауль Л. Г. Мовностильові засоби сатири та гумору в творах П. П. Глазового.....	64
Преподобна О. О., Зинякова А. А. Семантико-стилістичні функції кольороназв у романі В. Шевчука «Дім на горі».....	67
Рускуліс Л. В., Мікрюкова К. О. Проблеми мовної політики в Україні.....	70
Савчук М. П. Суспільний характер мовної норми.....	72
Садова Г. Ю. Специфіка фоносемантики жіночих імен Миколаївщини, популярних на початку ХХІ століття.....	75
Славітінська М. В., Ландер М. А. Продуктивні дериваційні тенденції в сучасній технічній термінології.....	78

Сорокіна М. О., Ландер М. А Формальне варіювання <i>дериваційних засобів</i> у технічній термінології.....	81
Супрун В. М. Демінутиви на позначення образу жінки в українському художньому мовленні	84
Тішечкіна К. В. Акцентуація дієприслівників в історичному аспекті	86
Тригуб Л. Г. Еволюція женского антропонимикона города Николаева с 1935 год по 2005 год	89
Черниш І. Б., Зинякова А. А Наголошування іменників у поемі "Наймичка" Т.Г.Шевченка	92
Шарата Н. Г. Модифікація тексту у дискурсі	95
СЕКЦІЯ «Феномен української культури в контексті європейської спільноти»	98
Барташук О. Ю. Комерціалізація святкового простору на прикладі сучасного календаря хмельничан.....	98
Воронова Н. С. Ідеологія любові української культури 60-80-Х років ХХ століття	101
Каліцева О. В. Трансферний характер приданого в українському звичаєвому праві	103
Карпенко С. Д. Семантика ритуалу обміну в українській народній анімалістичній казці	106
Лукьяненко Д. В. Феномен «філософії серця» в українській літературі ХХ століття	110
Ромашок Л. М. Весняна календарно-обрядова поезія українців	113
СЕКЦІЯ «Інноваційні підходи в методиці викладання гуманітарних дисциплін у вищих навчальних закладах»	117
Берегова Г. Д. Мовне виховання студентів аграрних закладів вищої освіти..	117
Бокшань А. І., Бокшань Г. І. Реалізація етнолінгвістичного підходу до аналізу поезій І. Малковича.....	120
Василькова Н. Л Засоби діагностики знань студентів з методики навчання української мови.....	122
Ганніченко Т. А. Формування професійної комунікативної компетенції майбутніх аграріїв у процесі мовної освіти	124
Давтян Н. П. Асоціативний експеримент як метод оцінки засвоєння дітьми концептів споріднення.....	127
Желязкова В. В. Дослідження мовних концептів кольору методом асоціативного експерименту.....	131
Кравченко Т. П. Специфіка викладання галузевої термінології у курсі української мови.....	133
Кунашенко О. В. Метод моделювання як головний чинник формування культури спілкування майбутніх менеджерів аграрного профілю	136
Мірошниченко І. В. Діалогічні методи як засіб навчання рідної мови	139
Шарата Н. Г. Інноваційні підходи в методиці викладання української мови (за професійним спрямуванням) у вищому навчальному закладі	141
Янкova О. М. Шляхи формування національної свідомості підлітків у сучасній школі.....	144
Ясіновська О. В. Просопографічний метод у викладати історії лінгвістичних учень	147

СЕКЦІЯ «Історія України: люди і події».....	151
Березовська Т. В. Християнська благодійна діяльність родини Аркасів.....	151
Вассель О. Н. Мартовское восстание в Николаеве (из воспоминаний очевидцев).....	153
Гаврилова І. В. Краєзнавчий музей: музейна педагогіка і студенти.....	157
Гадєв А. В. Керченско-Феодосийская операция 1941 г.....	161
Гармашов И. В. 2-я Новороссийская бригада торпедных катеров черноморского флота (краткий исторический очерк).....	165
Гладышев В. В. Евгений Замятин: письма из Николаева.....	169
Горбенко К. В., Смірнов О. І., Філатов Д. В. Археологічні дослідження лабораторії археології та етнології Наавчально-наукового інституту історії та права у 2010 році.....	173
Гребенников В. Б. Кургани Миколаївщини.....	176
Дегтярьов С. І. Про підготовку професорсько-викладацького складу університетів Російської імперії у другій чверті XIX століття.....	181
Дорошенко О. М. Трикратський сад В.П. Скаржинського.....	184
Захарченко В. Т. Роль козацтва у становленні державної свідомості українського народу.....	185
Клименко В. А. Символ українського національного відродження в історичній ретроспективі.....	188
Кокошко ф. І. Україна і Росія: різні підходи до викладання історії.....	191
Король В. М. Пропаганда переваг нацистського ладу в матеріалах окупаційної преси Сумщини (1941-1943 рр.).....	194
Кришук Б. С. Роль подільського просвітянина Ю. Сіцінського у перекладі Святого Євангелія.....	196
Макушенко Я. С. Основні засади релігійного життя німців південної України наприкінці XVIII - на початку XX століть.....	200
Нестеренко В. А. Ставлення німецьких окупаційних властей до відродження церковного життя.....	202
Нефьодов Д. В. Висвітлення питання руху опору в південній Україні на сторінках «Історії міст і сіл УРСР».....	204
Ревенко В. В. Житлова проблема сільського населення півдня України (1945 - 1955 рр.).....	207
Хаєцький О. П. Бавовницька галузь на півдні України у 30-ті - 50-ті рр. XX ст.....	210
Хрящевська Л. М. Роль польських колоністів у соціокультурному розвитку південної України.....	213
Шевчук А. В. М. Слабченко в Одеському інституті народної освіти.....	216
Шкварені, В. П., Гузенко Ю. І. Конструкторсько-космічний геній зі звичайного села Жовтневого району Миколаївщини.....	218
Щербина О. О. Завод ім. Андре Марті та його директори: період становлення суднобудівної промисловості Миколаєва після Громадянської війни.....	221
Щукін В. В. З історії села Балабанівка.....	224

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ) У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Процес модернізації системи української освіти в умовах соціально-економічних викликів суспільства включає в себе акцентуацію на проблеми якості вищої освіти, що характеризується не лише обсягом професійних знань, але й загальним інтелектуальним, духовним розвитком, широким кругозором та високою мораллю.

Пріоритетним напрямом процесу підготовки фахівця залишається формування системи професійних знань та вмінь, що забезпечують професійний розвиток діяльності особистості. У процесі навчання та формування системи професійних знань та вмінь, важливе місце займають цілі розвитку окремих властивостей особистості майбутнього фахівця. Так, студент має виробити когнітивні й професійні навички, концепцію академічного аргументування, вміння передбачити, затвердити, зробити висновок, навички розвитку впевненості, компетенції та автономії у навчанні для своєї майбутньої професійної діяльності. Сьогодні суттєву роль у професійній діяльності спеціаліста відіграють його володіння рідною мовою та здібність до ефективного спілкування відповідно до потреб ринку праці.

У процесі викладання практичного курсу української мови (за професійним спрямуванням) особливу увагу слід звернути на мову спеціальності, детальну розробку професійно орієнтованих засобів навчання, удосконалення методики й раціональної організації навчального процесу.

Для ефективної організації навчального процесу з метою підвищення комунікативної компетенції на заняттях слід застосовувати комунікативний підхід. Предметом і метою курсу повинні бути не теоретичні знання різних рівнів української мови, а мовленнєва діяльність,

Одним із найважливіших завдань викладання української мови є вибір комунікативних ситуацій, у яких студенти завдяки спостереженню, аналізу, порівнянню реалізують потенційні

можливості в діалогах, полілогах, дискусіях щодо типових явищ реального життя.

Наприклад, проведення тренінгу «Ефективне спілкування. Робота в компанії. Розв'язання конфліктів», основна мета якого робота над розумінням принципів ефективного спілкування, ознайомлення з різними сторонами свого «Я», що можуть проявлятися при спілкуванні і спільній діяльності з іншими людьми; робота над розумінням того, що таке конфлікти, негативна і позитивна сторона конфліктних ситуацій; види розв'язання конфліктів, відпрацювання методу співробітництва.

Безперервний процес моделювання ситуацій професійного спілкування - це принцип формування професійно-комунікативної компетенції майбутнього фахівця. Звичайно, неможливо відпрацювати на заняттях абсолютно всі ситуації, проте можна приділити увагу основним моделям поведінки, що відповідають переважній більшості випадків професійної комунікації. Незважаючи на те, що моделювання професійних ситуацій спілкування - аспект не новий, що обговорюється у багатьох дослідженнях, проте він, як правило, націлений на те, що необхідно сказати, а не на те, як це необхідно сказати, що, на наш погляд, є суттєвим недоліком.

Найефективнішими на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) є методи проблемного навчання, завдяки яким студенти не отримують знання в готовому вигляді, а їх здобувають у процесі систематичного вирішення навчальних завдань, у результаті самостійних розумових зусиль, мобілізації раніше здобутих знань, порівняння й узагальнення. Для конструювання проблемних завдань слід використовувати різні способи, добираючи відповідний мовний матеріал. Це може бути введення до тексту паралельних форм для висловлюваної думки, знаходження студентом найбільш відповіднішої граматичної або лексичної форми.

Наприклад:

Господарство (збиточне, збитошне, збиткове); товариство (основане, засноване); (зросла частота, частотність); (запроваджувати, впроваджувати) економічні реформи; людина за тактом (тактична, тактовна); порушувати (питання, запитання); заходи (численні, чисельні); послаблення міжнародної (напруги, напруженості).

Проблемні завдання сприяють активізації мислення студентів, що допомагає зняти психологічний бар'єр і сприяє загальному розвитку інтелектуальних здібностей майбутніх фахівців.

Окрему увагу заслуговує вміння студентами оперувати професійним словником. Показник сформованості вищезазначеного комунікативного компонента надасть можливість майбутнім фахівцям легко адаптуватися у різноманітних ситуаціях комунікативного взаємовпливу, виявляючи багатство лексичного арсеналу здобутої спеціальності.

Дослідження сформованості даного показника комунікативного забезпечення мовленнєвої здатності фахівців відбувається за допомогою системи вправ та завдань.

Наприклад:

Прочитайте, добираючи з дужок потрібні за змістом слова і, ставлячи їх у потрібному відмінку. Розкажіть, як Ви розумієте залежність формування у дітей навичок і вмінь мовлення від середовища, в якому вони живуть і виховуються.

1. Діти засвоюють (а) мова, (б) мовлення, вслухаючись у (в) мова, (г) мовлення батьків, родичів, знайомих.

2. на другому році життя мовлення дитини ще бідне, бо (а) мовних, (б) мовленнєвих засобів засвоєно ще небагато.

3. Але 5-6-річні діти використовують у (а) мова, (б) мовлення близько 3 тисяч слів.

4. (а) Мова, (б) мовлення розвиває мислення дитини, сприяє формуванню її світогляду.

5. Якщо дитина виростає поза людським суспільством, вона не оволодіває (а) мова, (б) мовлення і своєю поведінкою, розумовим розвитком нагадує тварин.

6. Отже, особистість не може розвиватися без (а) мова, (б) мовлення і людського суспільства, яке користується (в) мова, (г) мовлення як засобом спілкування.

Таким чином, для ефективної організації навчального процесу з метою підвищення комунікативної компетенції на заняттях слід застосовувати різноманітні методи, спрямовані на мовленнєву діяльність майбутніх фахівців.

Науково-практичне видання

**УКРАЇНОЗНАВЧИЙ ВИМІР У СУЧАСНІЙ НАУЦІ:
ГУМАНІТАРНИЙ АСПЕКТ**

**Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

Технічний редактор - Кунашенко О. В.
Комп'ютерна верстка - Лукьяненко Д. В.

Підписано до друку 21.03.2011 Зам. № 369
Формат 60*84/16 Ум. друк. арк. 14,2
Наклад 100 примірників

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського державного аграрного університету
54010, м. Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1155 від 17.12.2002 р.